

LENINA KĀROGS

LATVIJAS KOMUNISTISKĀS PARTIJAS PREIĻU RAJONA KOMITEJAS UN
PREIĻU RAJONA TAUTAS DEPUTĀTU PADOMES LAIKRAKSTS

IZNAK KOPS
1950. GADA 29. MARTA
Nr. 77 (5771)
30.
JUNĪS
CETURTDIENA.
1988. GADS
Maksa 3 kap.

PSKP XIX Vissavienības konference sākusi darbu

MASKAVA (TASS). 28. jūnijā pulksten 10 ritā Kremļa Kongresu pili sākās Padomju Savienības Komunistiskās partijas XIX Vissavienības konference. Zālē klātesošie ar aplausiem sveica PSKP CK Politbiroja locekļus M. Gorbačovu, V. Vorotņikovu, A. Gromiko, L. Zaikovu, J. Līgačovu, V. Nikonovu, N. Rižkovu, N. Sjuņkovu, M. Solomencevu, V. Čebrikovu, E. Ševardnadzi, V. Ščerbicki un A. Jakovļevu.

Konferenci atklāja M. Gorbačovs. Pēc viņa priekšlikuma delegāti ievēlēja konferences prezidiju.

Pēc J. Līgačova priekšlikuma ievēlēja konferences sekretariātu, redakcijas komisiju un mandātu komisiju.

Tika apstiprināta konferences darba gaita un reglaments. Izskatīšanai konferencē iesniegti šādi jautājumi:

1. Par PSKP XXVII kongresa lēmumu realizēšanas gaitu, divpadsmitās piecgades pirmās puses galvenajiem rezultātiem un partijas organizāciju uzdevumiem pārkārtošanās procesa padziļināšanā;

2. Par pasākumiem partijas un sabiedrības dzīves tālākai demokratizācijai.

Tika pieņemts lēmums abos darba kārtības jautājumos noklausīties vienotu referātu.

PSKP Centrālās Komitejas referātu partijas XIX Vissavienības konferencei «Par PSKP XXVII kongresa lēmumu realizēšanas gaitu un uzdevumiem pārkārtošanās padziļināšanā» nolāsija PSKP CK ģenerālsēkretārs M. Gorbačovs.

Referātu klātesošie uzmanīgi noklausījās un daudzkārt pārtrauca aplausiem.

Pēc tam delegāti sāka referāta apspriešanu.

Partijas Vissavienības konference turpina darbu.

Viss turpmākais — pašu rokās

Mūsu visu uzmanība tagad pievērsta Maskavai, kur notiek PSKP XIX Vissavienības konference. Skaidrs, ka padomju komunistu foruma darbs saistīts ar sociālisma tālāku attīstību un nostiprināšanos, jo no pārkārtošanās sekmēm būs atkarīgs mūsu sabiedrības turpmākais progress. Konferencē uzdevums ir akumulēt pārbautes gaitā iegūto pieredzi. Tas attiecas gan uz darba un sabiedrības dzīves apstākļiem, gan uz vadības metodēm.

Tikko noklausījās PSKP Centrālās Komitejas referātu, kuru nolāsija mūsu partijas ģenerālsēkretārs M. Gorbačovs. Konferencē sākušās debātes un diskusijas. Starp jautājumiem, kuri pilnībā attiecināmi arī uz tautas izglītību, sevišķi grūbi akcentēt domu, ka izglītība mums jāatgriežas pie leniniskajiem principiem — pie skolas humanizācijas, jaunās paaudzes izglītības, audzinātības un kultūras līmeņa paaugstināšanas, mums jāpieņemam pareizā izpratne par starptautiskajām attiecībām un internacionālismu.

Ipaša loma izglītības pārkārtošanā ir skolotājam, viņa personībai, individualitātei. Domāju, ka skolotāju, kuru paraugam gribētu sekot skolēni, mums vēl ir salīdzinoši maz. Trūkst istu sava mācību priekšmeta entuziastu. Būtu jābūt katram skolotājam. Nebūtu pareizi teikt, ka arī visi mūsu nodaļas darbinieki strādā enerģiski un mērķtiecīgi. Ne vienmēr spējam domāt par jaunam, vienam otram piezogas pašapmierinātība. Tāpēc patlaban ikvienam no mums interesē ne tik daudz padarītā izklāsts, cik pārkārtošanās praktiskie rezultāti, pārbautes tālākais liktenis.

Pārbaude visās mūsu dzīves sfērās — tas ir milzīgs darbs, kurš no katra cilvēka prasa lielu personiskās atbildības izjūtu. Ja ikvienam no mums tāda atbildības izjūta būs, tad par pārkārtošanās likteni varēs neraizēties.

J. LAZDA,
rajona tautas izglītības nodaļas vadītājs

VEĻĒTAJU ZINĀŠANĀI

Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāte AGNIJA IVANOVA (Preiļu vēlēšanu apgabals Nr. 259) pieņems vēlējamus šī gada 1. jūlijā no pulksten 13.00 līdz 15.00. Preiļu pilsētas izpildkomitejas telpās.

LOPBARĪBAS SAGATAVOŠANA — VISU RŪPE

Siena vākšana ir priecīga tad, kad spīd saule un sviedrus sausē spīgst vējš. Pašreiz, kad ik pa brīdim iedimdas pērķona bungas, lauku laudis kļuvis pavasara domīgi. Taču kārtīgs zemnieks ir sīksts cīnītājs, viņš nav pieradis gausties un dabas kaprīzēm padoties.

M. Gorkija kolhozs ir saimniecība, kas pratusi sarūpēt salīdzinoši paaugstinātu sienu un skābsiena (vairāk nekā vidēji rajonā). Un tas galvenokārt centīgo mehānizatoru nopeins.

Saimniecības iekšēja sociālā kārtība līdz šim labāk veicies ceturtnās brigādēs laudim. Seit, tāpat kā iepriekšējos gados, čalī strādā mehānizators Pjotrs Sabarovs (attēlā).

J. SILICKA foto

Cik ilgi tūlāsīmies?

Neatceros gadu, kad, ja darbi neiet no rokās, mēs nebūtu taisnojušies: pie visa vainojami sīktie laika apstākļi. Te saule par stipru karsē, tāpēc nekā neaug, te atkal — vienas lietavas no vietas. Protams zemkopja darbs ir cieši saistīts un arī atkarīgs no dabas. Taču — tā ir bijis vienmēr, kopš seniem laikiem. Tikai mūsu tēvi un vectēvi prata gan labību un kartupeļus izaudzēt un laikus novākt, gan sienu sarūpēt un lopus kā nākas pabarot.

Ka vēl nedzīvojam ar ista zemiņa apzini, ka vēl joprojām savu tūlāsanos gan darbos, gan domāšanā cenšamies nomāskāt ar tik ierasto aizbildināšanos par dabas «kaprīzēm», uzskatām parādīju otrdien notikusi rajona saimniecību vadītāju, galveno agronomu un partijas pirmorganizāciju sekretāru sanākme, kurā galvenā saruna bija par pašreizējo situāciju lopbarības sagatavošanā.

Stāvoklis sienu, skābsiena un zāles miltu uzkrāšanā sanāksmē tika novērtēts gandrīz vai kā katastrofāls. Patiešām — rajons atpaliek no republikas vidējiem rādītājiem. Mums ir saimniecības, kurās līdz otrdienai vēl ne bija sagatavota neviena tonna ne sienu, ne skābsiena. Taču tā būtu tikai pusbēda. Rajona agronomnieciskās apvienības speciālisti, apmeklējot saimniecības, konstatējuši, ka nekam neder lopbarības kvalitāte. Kā izteicās apvienības priekšsēdētājs V. Korotkovs, ir saimniecības, kur izgudrojuši pilnīgi jaunu lopbarības gatavošanas «tehnoloģiju» (liek vienā tranšejā sausu zāli, pusapvītušu zāli un pilnīgi zaļu masu), kur iemānījušies gatavot «pūvbarību» (proti — jau tagad lopbarības masa sākusi pelēt un pūst). Ir arī citi tehnoloģiski pārkāpumi, kas pazemina lopbarības kvalitāti un vērtību.

Kāpēc tā notiek? Kāpēc patlaban, kad saimniecībām dota ratstāvība, kad tas mazāk tiek likstītas un dažādi iegrožotas, daži vadītāji un speciālisti to izpratuši kā pilnīgu valību, kad — «ko gribu, to daru»? Izskaidrojums, manuprāt, var būt viens — ne visiem piemīt tāda atbildības izjūta, tāda zemnieka goda izpratne un tāds domāšanas veids, kurš dod tiesības teikt: lūk, tas gan ir saimnieks!

pagaida, lai zāle paaug, un tad nu gan «mēs rausim...». Šāds domāšanas un rīcības stereotips radījis situāciju, kad mūsu rajonā (gandrīz vai vienīgajā republikā) tikpat kā neatzīst otrā plāvuma efektivitāti. Lai gan prakse un labāko saimniecību pieredze sen pierādījusi, ka laikus nopļaujot zāli un pēc tam tūmumiem dodot pienācīgu slāpekļa mēslojumu, var gan ar barības vielām bagātu lopbarību no pirmā plāvuma sagatavot, gan iegūt labu atālu un vēlāk papildināt tās krājumus.

Vēl viens moments. Saimniecībās ir ne mazums platību, kur nopļautā zāle jau ieaug atāla un mitruma ietekmē sāk bojāties. Taču vadītājiem un speciālistiem, kā parasti, savs attaisnojums: gaidām, kad varēs sienu vākt. Vienkārši neticami, ka viņi nesaprot elementāru lietu, proti — pašreiz laika apstākļi ir tādi (un diez vai būs labāki turpmāk), kad nevis jāgaida, bet gan jārikojas atbilstoši situācijai, jāpāriet uz tādām tehnoloģijām, kuras ļauj uzkrāt lopbarību arī dienās, kad liņā. Taču — konservantus mūsu rajonā neatzīst (atkal esam gandrīz vienīgie republikā), pat sāls, kā sanāksmē izteicās rajona agronomnieciskās apvienības galvenais agronomis J. Kivlenieks, pie tranšejām noliks nevis izmantošanai, bet gan — acu aumāšanai.

Joprojām skeptiski izturamies pret zāles miltiem. Ja, to gatavošana ir klapatīga un, nenoliegsim, arī padārga lieta. Un tomēr — kāpēc, piemēram, kolhozagrofīrma «Krasnij Oktjabrj» zāles miltu ražošanas uzdevums jau izpildīts, kāpēc tos uzkrāj jau piecās saimniecībās, bet pārējās AVM agregātus nedarbina? Varbūt tāpēc, ka ista saimnieka izjūta, par kuru tik daudz runājam, arī te notrulinājusies? Neaizmirsīsim — zāles milti taču ir ne tikai lopbarība kā tāda, bet arī viens no spēkbarības krājumu papildināšanas avotiem, kuras deficīts ar katru dienu izjūtams arvien vairāk. Valsts par realizētajiem zāles miltiem dod preti tieši spēkbarību, Cerēt uz valsts «labvēlību» par neko — nav pamata. Jau šogad no valsts resursiem iedalītās spēkbarības daudzums sarucis, un nekā labāks nav gaidāms arī nākamgad. Turklāt, kā liecina prognozes, savu graudu ievākums šovasar arī nebūs nekāds spožais

Sanāksme runāja par daudziem nelabvēlīgiem aspektiem, kuri bremzē lopbarības sagatavošanu. Arī par to, ka pašiem lauku cilvēkiem nereti pietrūkst apziņas, bet vadītājiem (arī ciemu izpildkomitejām) — izveicības, lai izpļautu grāvmalas, dabiskās pļaviņas un citus nogabalus. Kur tas der, ja kolhoznieks vai sovhoznieks savam personīgajam lopam pļauj sienu saimniecības tirumā, bet tā dēvētajus lauksaimnieciski neizmantojamās platības zāle iet postā? Protams, lauku cilvēku intereses jāņem vērā, palīgsaimniecībām jāsniedz palīdzība arī sienu sarūpē, taču nedrīkst šī ziņa nokārt līdz galīgam absurdam.

Sodien katram (gan ikvienam lauku cilvēkam, gan vadītājam un speciālistam) jāsaorot un jāapzinās: ja sabiedrisko ganāmpulku atstāsim bez lopbarības, tas radīs neizbēgamas sekas — tukšus plauktus mūsu pārtikas veikalos.

P. PIZELIS

Pārskats

par lopbarības sagatavošanas gaitu rajona saimniecībās līdz 29. jūnijam (pēc rajona agronomnieciskās apvienības dispečerdienesta ziņām)

Saimniecība	Sagatavots lopbarības vienības procentos no plānā	Sagatavots (procentos)	
		siens	skābsiens
«Sarkanā ausma»	58	19	99
«Rīts»	53	3	81
«Sīļukains»	43	7	54
«Dubna»	37	5	72
«Nākotne»	36	—	74
«Krasnij Oktjabrj»	32	20	38
«Vārkava»	32	15	53
K. Marksa	32	4	42
Oškaina	31	17	56
Raina	30	4	48
Rudzātu p. s.	28	7	30
M. Gorkija	27	15	54
Suvorova	27	6	58
Kirova	25	16	25
«Zelta vārpa»	25	—	15
Dzeržinska	24	4	63
Lenina	24	1	27
Aglonas p. s.	21	1	27
Rušonas p. s.	15	4	4
«Dzintars»	8	—	—
RAJONA	30	8	42

Lietiško tikšanos klubs: ceturajā sēdē

Grambas saimnieciskā aprēķina ceļā:

1988. gada 1. janvārī vairums rajona rūpniecības uzņēmumu un celtniecības organizāciju sāka strādāt saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanas apstākļos. Darbā pa jaunam aizritējuši pirmie mēneši. Ko tie parādījuši un pierādījuši? Kas traucē pilnībā izmantot saimnieciskā aprēķina priekšrocības?

Par šiem jautājumiem sprieda lietiško tikšanos kluba kārtējā sēdē. Tajā piedalījās Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpnīcas plānu un ekonomikas biroja priekšniece J. BORODIČA, darba un darba algas nodaļas priekšniece N. SUMOVIČA, gal-

venais grāmatvedis A. VAIVODS, Preiļu 21. pārvietojamās mehanizētās kolonnas galvenais inženieris V. PASTARS, Līvānu pārvietojamās mehanizētās kolonnas plānu nodaļas priekšniece J. SA-DOVSKA, republikāniskā projektēšanas un māj-būves tresta autotransporta uzņēmuma priekšnieks O. KAULAKAŅS, Līvānu koksnis konstrukciju rūpnīcas plānu nodaļas priekšniece V. ZEIDAKA un darba un darba algas nodaļas priekšniece V. SLISINA.

Sēdi vadīja partijas rajona komitejas rūpniecības un transporta nodaļas vadītājs N. PAVLOVSKIS.

Skrējieni, pārvarot šķēršļus

V. Pastars:

— Mēs uzskatām, ka pārvešana uz jauno saimnieciskās sistēmu (arī stingro normatīvo atskaitījumu noteikšanu) Preiļu 21. PMK labumu nedod. Gadā mūsu peļņa ir apmēram miljons rubļu, dažādu fondu izveidošanai tiek atstāts 500 — 600 tūkstoš rubļu. Un praksē ir tā, ka, piemēram, lai uzceltu 50 dzīvokļu namu, vajag naudu krāt četrus gadus. Agrāk ministrija domāja kaut kādus līdzekļus piešķirt, bet tagad skan atbilde pašfinansēšanās. Naudas nepietiek. Izejā viena — peļņu palielināt. Bet — kā? Palielināt ražošanas apjomus uz darba ražīguma celšanas rēķina? Mūsu apstākļos tas ir ļoti grūti. Galvenā bremze — novecoisusi tehnika. Zināmu, kāda tehnika vajadzīga, gribam to iegādāties, taču nav šādu iespēju.

Saimnieciskais aprēķins tā sauktajā zemākajā līmenī (brigādes darblīgums) mums bija jau agrāk. Bet, kad gribējām slēgt līgumu ar ministriju, mums atteica. Ministrija tas nav izdevīgi, jo šāds līgums paredz noteiktas garantijas. Ko nu par garantijām saņemt, kad no «augšas» ik pa brīdīm rīteņos mēģina bāz. Piemēram, nesam saņemam telefonogrammu no augstākstāvošā orgāna: daļu degvielas fondu nodot Daugavpils PMK. Ja šo degvielu mums neatdod, tad mēs nespēsim izpildīt plānotos darbu apjomus un, protams, cietīsim zaudējumus.

N. Pavlovskis:

— Pamatojoties uz likumu par valsts uzņēmumu, jūs varat pieprasīt atlīdzināt šos zaudējumus. Likumā ir sacīts: «Zaudējumus, ko uzņēmums cietis, izpildot norādījumu, kuru devis augstākais orgāns, pārskaidro uzņēmuma tiesības, kā arī zaudējumus, kas uzņēmumam radušies tāpēc, ka augstākais orgāns nav

pienācīgi izpildījis savus pienākumus pret to, atlīdzina šīs orgāns. Strīdus jautājumā par zaudējumu atlīdzināšanu izšķir Valsts arbitraža.»

V. Pastars:

— Iet arbitražā pret savu ministriju? Godīgi sakot — kaut ko nepretastu. Tagad mēs esam atklāti agorā, mēs esam atvērtā piekšā, mūsu uzlabojuma nav ne tehnikas, ne degvielas apgādes stēra. Vajadzīga ir tehniskā vairumtirdzniecības sistēma, tad daudzas apgādes problēmas tiks atrisinātas.

V. Zeidaka:

— Par pilnīgu saimniecisko aprēķinu mēs neesam gaidījuši pat runāt. Jāsāk ar daļējo, tie svarīgi ņemt vērā ļoti daudzas faktorus. Pie tam — ne viss ir no mums atkarīgs. Piemēram, mūs nenodrošina ar transportu, un uzreiz visa izveidotā sistēma pajūk. Galvenais, lai katrs strādājošais būtu šajā saimnieciskā aprēķina ietekmes zonā. Lai katrs tiktu rosināts strādāt labāk (uzsveru — «labāk», nevis tikai «vairāk!»). Stimulējošais faktors — ekonomiskās intereses, iespēja vairāk nopelnīt.

Arī cehos (tāpat kā visā uzņēmumā) jāveido savi attīstības un materiālās stimulēšanas fondi. Ceha kolektīvam ir jāzina, cik no kopējās peļņas tiks viņam. Nopelnīto izlieto, protams, pēc ceha kolektīva ieskatiem. Kad cilvēki saskata reālu perspektīvu, tad efektīvs darbs kļūst par apzinātu nepieciešamību.

Ir mums tā sauktā «saura vieta», kas traucē izmantot jaunās darba organizācijas formas priekšrocības. Tas ir koka skaidu plānu cehs. Agrāk mēs ražojām produkciju pārdošanai, tagad — savām vajadzībām. Taču attiecīgās darba algas fonds paredzēts nav. Iznāk, ka nav izdevīgi ražot priekš sevi.

Patstāvība: vai tā ir vajadzīga?

V. Pastars:

— Tagad visi sākuši skatīt naudu, jo saprot, ka saimnieciskās darbības galamērķis — peļņa. Rodas bažas: vai, izmantojot likumu par valsts uzņēmumu, rūpnīcas nesāks ražot tikai to, kas ir izdevīgi? Piemēram, tikai darbu produkciju. Sādā saimnieciskā «patstāvība» būs pretrunā ar sabiedrības interesēm.

V. Slisina:

— Valsts pasūtījums ir tas, kam jāveic attiecīga regulēšana. Proti, jānosaka ražošanas produkcijas nomenklatūra. Protams, ja ir gādāts par pienācīgu materiālo nodrošinājumu.

V. Pastars:

— Labi. Bet — kas šo valsts pasūtījumu apstiprina? Mums, piemēram, valsts pasūtījumā ir iekļauti metāllūžņi, bet drenu caurules — nav iekļautas. Tas nozīmē, ka uzņēmumi, kuri mums šīs caurules piegādā, savas saistības var arī neizpildīt.

N. Pavlovskis:

— Likumā par valsts uzņēmumu (apvienību) ir noteikts, ka republikāniskajām ministrijām un resoriem pakļautajiem uzņēmumiem, kā arī attiecībā uz tau-

tas patērīga precēm un maksas pakalpojumiem valsts pasūtījuma sastāvā apstiprina savienotās republikas ministru padome. Norādīts arī, ka plānošanas izejas datiem, ko nosaka uzņēmumam, jābūt savā starpā stingri saskaņotiem. Tātad plānam ir jābūt pamatotam, apliecinātam ar precīziem aprēķiniem. Tā paredz teorija. Diemžēl praksē, kā mēs labi zinām, šie noteikumi ne vienmēr tiek ievēroti.

V. Zeidaka:

— Valsts pasūtījumā iekļautais uzdevums par maksas pakalpojumu sniegšanu mums vienkārti ir uzspiests. Šādu darbu neesam uzņēmusies un absolūti nav ņemas vērā mūsu reālās iespējas.

V. Pastars:

— Par kādu saimniecisko aprēķinu un pašfinansēšanu var būt runa, kad visi lēmumi, kurus pieņem rajona vai pilsētas varasvīri, nav nodrošināti ekonomiskajā ziņā. Kāpēc daudz ko izņem administratīvā kārtā — bez konsultēšanās ar cilvēkiem? Kopīgi iespējams rast daudz labu risinājumu.

MOSU KOMENTĀRS.

Patstāvība, pašfinansēšana, pašatmaksāšanās — lūk, faktori, kuri uzņēmumam dod iespējas manevrēt. Un to nevar savienot ar stingru plānošanas sistēmu. Tāpēc arī valsts pasūtījums neko nav izmainījis. Šis pasūtījums ir obligāti jāizpilda. Tātad «augšā» plāno un «apakšu» piešķir šo plānu izpildīt —

Saimnieciskais aprēķins: īsts un šķietams

Par šo tēmu mēs runājam jau gadu desmitus. Realizēt saimniecisko aprēķinu aicināja vadītājus, par to lasīja lekcijas studentiem, saimniecisko aprēķinu pastāvīgi «attīstīja» un «nostiprināja». Taču reāli tā nebija. Kāpēc? Uzņēmumu sarūpētāju peļņu paņēma valsts, bet pēc tam, kaut kur «augšā» visu samaisot, nopelnītos rubļus piešķirta uzņēmumiem — attīstībai, jaunās tehnikas iegādei. Ne vienmēr vairāk saņēma tas, kurš vairāk bija nopelnījis. Bieži vien naudas summas lielumu noteica uzņēmuma vadītāja, kā saka, caursišanas spēja, konjunktūra un pat gadījums. Tātad uzņēmumu kolektīvu pūlīni zaudēja jēgu, jo strādājošo labklājība nebija atkarīga no darba galarezultātiem.

Kāds tad ir īsts saimnieciskais aprēķins? Aplūkosim variantu, kuru īstenoja Sumi pilsētā. 1985. gada 1. janvārī M. Frunzes mašīnbūves ražošanas apvienībā sāka strādāt pēc šādas sistēmas: no katra peļņas rubļa 30 kapeikas pārskaitīja valstij, 70 — palika uzņēmumam. No šīs nopelnītās naudas veidojās visi fondi — valsts nedeva vairāk ne kapeiku. Aprēķini vienkārši: ja samazināsies peļņa, tad samazināsies arī visi attiecīgi fondi. Isi — skaiti naudu! Tāds arī ir pašfinansēšanas princips.

N. Pavlovskis:

— Uzskatīsim šo piemēru par sava veida orientieri. Un tagad, lūdzu, pastāstiet, kā jūsu kolektīvos īstenojas saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanas princips? Vai varam runāt par pirmajiem rezultātiem, vai notikušas jūtamas pozitīvas izmaiņas?

J. Borodiča:

— Saimnieciskā aprēķina elementus mēs sākām izmantot jau 1972. gadā, bet par pilnīgu saimniecisko aprēķinu vēl pārāgi runāt. Šī gada sākums mi-

netajā jomā neko nav izmainījis. Jā, no peļņas mēs tagad sev paturam vairāk — 41 procentu. Pagājušajā gadā bija tikai 11 procentu. Taču, lai palielinātu produkcijas ražošanu, ir vajadzīgas noteiktas naudas rezerves, bet mums to praktiski vairs nav. Un vēl — ir mums iecirkņi, kur strādājošie saņem tā saukto laika darba algu. To nosaka ražošanas specifika. Šis faktors neļauj īstenot vienu no galvenajiem saimnieciskā aprēķina principiem: izpeļņa ir atkarīga no saražotās produkcijas daudzuma.

A. Vaivods:

— Likumā par valsts uzņēmumu labi un pareizi sacīts par ekonomisko patstāvību. Taču praksē mēs šo iegūto peļņu nevaram izmantot pēc saviem ieskatiem — viss ir stingri reglamentēts. Piemēram, strādājošo materiālajai stimulēšanai atļauts izmantot tikai 7 procentus peļņas. Ne kapeiku vairāk! Nepietiek līdzekļu, lai piemaksātu par darbu otrajai un trešajai maiņai. Kā zināms, daudzos uzņēmumos tieši šādas piemaksas stimulēja vairākmaļu darba organizāciju.

Paši lemj vai ... izpilda pavēli?

N. Pavlovskis:

— Mēdz runāt, ka saimnieciskais aprēķins ir masu iniciatīvas izpausme. Proti, tiek uzskatīts, ka vispirms un galvenokārt strādniekiem ir jābūt ieinteresētiem pāriet uz jaunu darba organizācijas formu. Tieši strādājošie, konkrēta uzņēmuma kolektīvs nāk klajā ar ierosmi sākt strādāt saimnieciskā aprēķina un pašfinansēšanas apstākļos. Diemžēl dzīvī notiek otrādi: par kāda uzņēmuma pārkaršanu darbam saimnieciskā aprēķina apstākļos nolemj «augšā» — ministrija. Tas, vai konkrēts kolektīvs šādam darbam ir gatavs,

ne vienmēr tiek ņemts vērā.

N. Sumoviča.

— Jāinformē, ka, lai sagatavotos pārejai uz pilnu saimniecisko aprēķinu, zināms darbs tika veikts: strukturālo apakšnodaļu vadošie speciālisti, inženiertehniekie darbinieki mācījās Latvijas PSR tautsaimniecības speciālistu kvalifikācijas paaugstināšanas starpnozaru institūtā, uzņēmuma vadošajiem darbiniekiem bija mācības Maskavā, bet rūpnīcā strādājošie minētos jautājumus studēja ekonomiskās izglītības sistēmas nodarbībās. Bet metodiskos un norma-

tīvos dokumentus no ministrijas saņēmām tikai decembrī. Laiks bija zaudēts. Kopumā uzņēmums nebija gatavs sākt darbu saimnieciskā aprēķina apstākļos. Teiktāts īpaši attiecas uz uzņēmuma struktūrvienībām. Mums lika īstenot saimnieciskā aprēķina tā saukto pirmo modeli, taču strādniekiem nav pat nojaušanas, ko tas nozīmē. Arī speciālistu ekonomiskās zināšanas ir nepietiekamas.

Kā redzat, grūtības radās mums, visumā stipram uzņēmumam. Ko teikt par vājākajiem, var atpalcējiem?

bagātīnās materiālās stimulēšanas fondus. Šādu priekšlikumu bija daudz. Tādējādi ikkatrs strādājošais tika iesaistīts ražošanas procesa pārkaršanā.

Īsts un pilnīgs saimnieciskais aprēķins var veidoties tikai strādājošo kolektīva. Tā pamats ir resursu izmantošanas un darba daudzuma progresīva normēšana, ik operācijas darbietilpīguma pareiza noteikšana, gādāšana par ražotās produkcijas pašizmaksas pazemināšanu. Saimniecisku aprēķinu katram strādājošajam, katram ceham, iecirkņam; ne tikai uzņēmumam, bet visai nozarei — lūk, dabiskis un drošs ceļš saimnieciskā aprēķina attīcību attīstīšanai.

surds nav pielaujams. Es uzskatu, ka sarosīties vajadzēja krietni agrāk. Bet šodien vajag cīnīties par tālākvirzību — kaut ir kļūdas, kaut ir zaudējumi, kaut vēl ne viss izdodas. Nogaidīt nedrīkst!»

Te vietā vēl viena informācija: Sumi pilsētā, kad mašīnbūvētāji gatavojās darbam saimnieciskā aprēķina apstākļos, lika lietā drukātu vārdu. Katrs strādnieks un speciālists saņēma lapiņu, kurā bija rakstīts: «Līdz šim mūsu kolektīvs nebija saimnieks par savu naudu, un tas aplāvēja strādājošo iniciatīvu.» Sekoja aicinātums izsacīt savus priekšlikumus darba uzlabošanai, lai palielinātos uzņēmuma peļņa, kas savukārt

MOSU KOMENTĀRS.

Daudzi jau būs dzirdējuši par darbu, ko veic starptautiskās apvienības «Ivanovo — Sofija» ģenerāldirektors V. Kabaidze. Lūk, kādas pārdomas viņš izsaka avīzes «Sovetskaja Rossiija» slēdās: «Nē, reti tiek spriedelēts par to, vai mēs nepārsteidzāmies ar saimnieciskā aprēķina ieviešanu. Vajadzēja, lūk, labi sagatavoties, vispirms pabeigt šo piecādī, īstenojot visus apstiprinātos plānus. Un tikai tad sākt jaunu ceļu. Šādām domām nevar piekrist. Nedrīkstēja ilgāk tā saimniekot, kad mēs faktiski iztērējām nacionālā bagātības. Cik ilgi gaidīt, cik laika zaudēt, turpinot atpalikšanu? Šāds ab-

tāpat tas notika desmit, divdesmit, trīsdesmit gadus iepriekš... Dažiem uzņēmumiem pamanās dot valsts pasūtījumu, kurā ir paredzēta gan iekšējā kooperācija, gan pat sevis apgādāšana ar visu vajadzīgo. Pagaidām visu nosaka plānošana «no augšas» (tie ir gan valsts pasūtījumi, gan «augšas» gribas noteikti dažādi normatīvi).

kas likvidēs?

**Nosacījumi — jauni,
likstas — vecās...**

O. Kaulakans:

— Mūsu uzņēmumā saimnieciskais aprēķins ir brigāžu līmenī. Pēc minētajiem noteikumiem strādā četri kolektīvi, drīz būs arī piektais. Galvenais rādītājs prēmēšanai — virsplāna peļņa. Pagājušajā gadā tā mums bija 20 000 rubļu. Soferiem prēmiju aprēķina šādi: par virsplāna peļņas katru procentu — 3 rubļi. Un tomēr jāatzīst, ka šis saimnieciskā aprēķina brigādes ir salīdzinoši nosacītas. Kāpēc? Pārāk liela to atkarība no klientiem. Gadās, īpaši gada sākumā, tā sauktie «tukšie» mēneši. Pēc tam nākas steigties, lai iekavēto atgūtu. Kāds tur saimnieciskais aprēķins?

Ļoti asa ir tehnikas problēma. Mēs ekspluatējam MAZ un KamAZ markas automobiļus (pēdējie maksā 17 000 rubļu katrs). Vai atceraties, kā šīs mašīnas reklamēja? Nākotnes tehnika, to apkopi izdarīs speciālos centros utt. Desmit gadus ar šīm mašīnām strādājam, bet — situācija arvien pasliktinās. Grūti dabūt rezerves detaļas un mezglus. Un vēl — to kvalitāte ir tik zema, ka detaļa vai agregāts nenokalpo normā paredzēto laiku. Rezultāts — atskaitījumi amortizācijai, kā saka, apēd mūsu peļņu.

Darba ritmu jūtam traucē degvielas trūkums. Ja būtu degviela, mēs meklētu pasūtījumus pat ārpus republikas. Secinājums: pilnīgs saimnieciskais aprēķins mums iespējams tikai tad, kad būs kvalitatīva tehnika un garantēti pārvaldījumi. Tāda ir transporta konveijera specifika.

J. Sadovska:

— Pagājušais gads Livānu PMK kolektīvam bija īsts lūzuma gads — pārgājām uz kopēju kolektīvu darba līgumu. Noslēdzām līgumu ar apvienību «Lauku celtnieks». Taču jāpiezīmē, ka apgāde ar celtniecības materiāliem un konstrukcijām mūs vēl neapmierina. Minētā iemesla dēļ aizkavējas objektu nodošana, mums nākas maksāt sodus. Protams, zaudējam prēmijas. Jā, šķēršļu pagaidām vēl daudz.

Kolektīvs burtiski sabangojās, kad ieviesa jauno normatīvu darba algas aprēķināšanai, proti, no celtniecības un montāžas darbu izcenojuma katra rubļa priekš darba algām izdala 33,3 kapeikas. Pierakstījumi tika izbeigti. Cilvēki saprata, ka algu vajag nopelnīt. Un tūlīt manāmi palielinājās uzņēmuma peļņa. Plānājam gūt 220 tūkstošus rubļu, bet faktiski ieguvām 344 tūkstošus rubļu. Palielinājās meistarū izpeļņa — tagad viņiem alga ir 190 rubļu mēnesī, bet prēmiju var saņemt praktiski neierobežoti lielu: ja brigādes padome nolēma, ka meistara devums kopējā panākumā ir to vērts. Ja objekts tiek laicīgi nodots ekspluatācijā, tad prēmiju par darbu pašizmaksas pazemināšanu saņem ne tikai konkrēta brigāde, bet arī viss uzņēmuma kolektīvs. Tādēļ šis saimnieciskais aprēķins ieinte-

MŪSU KOMENTĀRS.

Jārealizē vēl viens būtiski svarīgs nosacījums: visiem lēmumiem, visiem likumiem un visiem normatīvajiem dokumentiem jābūt stingri atbilstošiem likumam par valsts uzņēmumu (apvienību). Arī pašā likumā par uzņēmumiem ir saskatāmas pretrunas: vienā vietā — atļauj, otrā vietā — aizliedz vai ierobežo. Un

resējis strādājošos sasniegt labu galarezultātu. Tagad visi interesešas par objekta tapšanas gaitu — vai būs peļņa. Pastāvīgi tiek pieprasītas ziņas par darbu ritmu, strādnieki dara visu, kas sekmē uzdevumu izpildi.

Grūtības ir tās pašas vecās: nolietojusies tehnika, kas bieži lūst, sagrabējuši automobiļi, trūkst degvielas. Arī palīggrāžošana rada vienu otru problēmu.

N. Pavlovskis:

— Šī saruna apliecina, ka jums visiem jārisina līdzīgas problēmas: patstāvība pagaidām vairāk ir deklaratīva, pilnīga saimnieciskā aprēķina vēl nav — ir tikai tā elementi. Kā jūs uzskatāt: vai uz pilnu saimniecisko aprēķinu varētu pārvēst kaut tikai brigādes, proti, lai to veikums būtu tieši atkarīgs no galarezultāta?

V. Pastars:

— Tas ir iespējams. Taču tad vajadzīgs simtprocentīgs nodrošinājums ar materiāliem un tehniku. Citādi katra darbdiens sākas ar uztraukumiem — kur materiāli? Vēlāk, protams, atved. Un tad sākam vīrus pierunāt, lai nu pastrādā ilgāk, lai nāk uz objektu arī sestdien...

N. Sumoviča:

— Lieli pārkārtojumi jāveic, lai arī palīggrāžošana nodarbinātie domaksu saņemtu pēc galarezultāta. Jādomā, kā izcenot dažādus darbus, kā nodarīto uzskaitīt, cik no peļņas maksāt šiem strādājošajiem.

V. Zeldaka:

— Uzskaitē mums patiešām ir smagnēja — veselām kāpām papīru. Cik daudz spēka un laika tērējam! Kapitālisti tā nedara. Arī mūsu pašu kooperatori uzskaiti krietni vienkāršojuši — viņiem praktiski nav laika tos nāpūrs anrakstīt. Bet mēs — it kā baidāmies klūdīties. It kā simtām reizes sevi nodrošinām. Papīru blāķi ļoti kavē istu darbu.

V. Pastars:

— Brigādes, kuras strādā saimnieciskā aprēķina apstākļos; uzskaitē valadzīga, pie tam — ļoti laba: cik maksā materiāli, cik — instrumenti, cik — elektroenerģija utt. Taču rodas jautājums: kā to realizēt? Ar vecu vecajiem skaitļiem kauliniem galā netiksi. Vajadzīgas elektronu skaitļotamās mašīnas, attiecīgas programmas, speciālisti. Cita ceļa te nav.

N. Sumoviča:

— Jāatzīst, ka pagaidām mums nav izdevies pārvarēt strādnieku neticību saimnieciskajam aprēķinam. Taču situācija ir jālabo. Strādnieki jāinformē par visu, kam ir sakars ar brigādi, iecirkni, ceļu, ar uzņēmumu kopumā. Strādniekiem arī precīzi vaļag pasacīt, kāda peļņa sagādāma un kā to varēs izlietot. Minētās informācijas sagatavošana — ekonomistu uzdevums.

vēl — šis likums uz visiem jautājumiem tomēr neatbild. PSRS likums par valsts uzņēmumu (apvienību) ir tapis, tagad tas reāli jāizmanto. Kā to izdarīt? Jābūt reālistiem un jārikojas atbilstoši konkrētai situācijai un apstākļiem.

Materiālus publicēšanai sagatavoja
N. ROMANOVIČA

Aktīvākie

Livānu stikla fabrikas sabiedriskās kārtības sargu vienības locekļi raženi strādā, gādājot par mieru un kārtību gan pilsētā, gan arī savā uzņēmumā. Atgādināsim, ka pagājušajā gadā šī vienība tika atzīta par labāko mūsu rajonā. Un vēl — kārtības sargi visi ir čakli sava tiešā darba veicēji. Par teicamu darbu un aktivitāti sabiedriskās kārtības sargāšanā 17 cilvēkiem piešķirtas bezmaksas tūrisma ceļazīmes — uz Leņingradu, Taškentu, Gruziju. Pirmā grupa dodas ceļojumā uz Tbilisi jau 11. jūlijā.

Fabrikas administrācija un sabiedrisko organizāciju vadība uzskata, ka saturīga atpūta jūtam!

paaugstina strādnieku darba ražīgumu, kā arī palīdz veidot kolektīvu labvēlīgu gaisotni. Un tāpēc šiem mērķiem nauda netiek žēlota.

T. STEINBERGS,
komandieris

ATELA: Livānu stikla fabrikas sabiedriskās kārtības sargi (no kreisās) Semjons Šestopalovs, Viktors Mališevs, Raimonds Veigurs, Josifs Boginskis, Aleksandrs Kaulins, Vladimirs Spiridovičs, Mihails Kuzmins un Mihails Sergejevs.

J. SILICKA foto

Atturība — dzīves norma

Dzērāju nauda tiek izlietota žūpības apkarošanai

— Runājot par noziedzīgiem, kas pastrādāti reibumā, jāteic, ka stāvoklis republikā vēl arvien ir sarežģīts. To skaitis faktiski nesarūk. Daugavpilī, Liepājā un Jūrmalā tas pat ievērojami pieaudzis, bažas rada arī situācija lauku rajonos, īpaši Valmieras, Madonas, Preiļu un Tukuma rajonos.

Tā sarunu ar **LATINFORM** korespondentu sāka republikas Iekšlietu ministrijas sabiedriskās kārtības sargāšanas nodaļas priekšnieka vietnieks **V. Lušins**. Tālāk viņš pastāstīja:

— Teiksim, viens raksturīgs piemērs. Madonas rajona padomju saimniecības «Vestiena» kompleksā brigāde nolēma apsējības svinēt «pie dabas krūts». Sagādāja simt litrus alus un degvīnu Turpat tuvumā «tradicionālā stilā» pavadīja armijā jauniesaukto (tur dzēra degvīnu un likieri). Ācīredzot nevarēdams sadalīt vietu ezera krastā, abas dzērāju kompānijas sakāvas. No stipra sitiena pa galvu turpat kautiņa vietā nomira 30 gadus vecais saimniecības šoferis L. Zirjanovs. Pašlaik notiek izmeklēšana, divi cilvēki apcietināti.

Konš gada sākuma iedzeršanas kļuvas par cēloni desmit slepkavībām. Reģistrēti 14 smagu miesas bojājumu gadījumi, 93 huligāniski incidenti dzīvokļos un kopmītnēs un neskaitāmi citi tiesībpārkāpumi.

Dzērāji pie stūres — tā ir vēl viena šīs problēmas puse. Iereibušu šoferu vainas dēļ šogad uz republikas ceļiem jau aizgājuši bojā 36 cilvēki, 278 cilvēki guvuši traumas. Pieķerti gandrīz piektūkstoši šoferi, kas atradušies pie stūres reibumā.

Par efektīvu uzskatām līdzekli, kad par braukšanu dzērumā aizturēto autovadītāju mašīnām izsniedzam numurus, kas sākas ar burtu «P». Tos mēs esam izsnieguši gandrīz divarpus tūkstošiem automašīnu vadītāju. Un tomēr šis pasākums negarantē, ka cilvēks, kas lieto alkoholu, atkal reibumā nesēdīsies pie stūres. Tāpēc pēdējā laikā perso-

nām, kam atņemtas autovadītāja tiesības par braukšanu dzērumā, mediki izvirza stingrākas prasības, ja tās griežas pēc izziņas, kas nepieciešama šo tiesību atgūšanai. Kamēr narkologi nav pārliecinājušies, ka šādu cilvēku var laist pie stūres, viņam izziņu neizsniedz.

Pēdējā laikā pastiprinājušies cīņa pret kandžas tecinātājiem. Piecos mēnešos mēs esam atklājuši vairāk kandžas tecinātāju nekā visā pagājušajā gadā, kad bija pāri par diviem tūkstošiem brāģus un kandžas konfiscēšanas gadījumu. Kopš šā gada sākuma esam izcīnījuši vai veselu dzelzceļa cisternu ar šāda veida šķidrumu, vairāk nekā četrdesmit kandžas tecinātāju saukti pie kriminālatbildības. Mēs ceram, ka tuvākajā laikā, kad būs nokārtoti visi jautājumi, kas saistīti ar kārtības ieviešanu tirdzniecībā ar alkoholiskajiem dzērieniem, mums lielā mērā izdosies tikt galā gan ar kandžas tecinātājiem, gan ar grādīgo dzērienu spekulantiem.

Ar 1. jūniju stājies spēkā Latvijas PSR Ministru Padomes lēmums, ar kuru maksa par vienreizējiem pakalpojumiem, kas pilsoņiem tiek sniegti medicīniskajās atskurbtuvēs, noteikta 30, nevis 20 rubļu apmērā, kā tas bija līdz šim. Bažas, ka mūsu darbinieki tagad metīs likumu zildegūniem, no kuriem nav ko ņemt, bet labprāt aizturēs un «atskurbinās» mazliet iedzērušus pilnīgi normālus cilvēkus, nav pamatotas. Nav pareizi zināmas iedzīvotāju daļas uzskati, ka medicīniskās atskurbtuves strādā uz saimnieciskā aprēķina pamatiem, ka tām ir sniedzamo pakalpojumu plāns un ka to darbinieku algas ir atkarīgas no atskurbtuvēs nonakušo pilsoņu skaita. Gluži vienkārši desmit gadus, kas pagājuši kopš vecā tarifa noteikšanas, krietni palielinājušies valsts izdevumi atskurbtuvju uzturēšanai.

Daudz dārgāks kļuvis benzīns, transporta līdzekļu apkope un velas mazgāšana. Palielinājušies mūsu medicīniskā personāla darba alga. Diez vai ir saprātīgi

šajā gadījumā izlīdzēties ar dotācijām. Tāpēc valdība nolēmusi kompensēt šo «deficītu» uz pašu «klientu» rēķina.

Runājot par šo tik nepievilcīgo iestāžu apmeklētības līmeni, jāteic, ka tas diemžēl joprojām ir augsts: vairāk nekā 50 tūkstoši cilvēku gadā. «Vidusmēra apmeklētāja» sociālais portrets ir šāds: tas parasti ir pilsētnieks, strādnieks, vīrietis vecumā no 31 līdz 40 gadiem. Visvairāk aizturēto ir laikā no pulksten 18 līdz 24, no ceturtdienas līdz sestdienai, it sevišķi piektdien. Gada laikā divas vai vairāk reizes mūsu pakalpojumus «izmanto» seši vai septiņi procenti «klientu».

Saskaņā ar spēkā esošajiem likumdošanas aktiem viena ceturtdaļa soda naudas summas, kas tiek iekasēta par pretalkohola likumdošanas pārkāpumiem, paliek Iekšlietu ministrijas rīcībā profilakses pasākumu finansēšanai. Taču algot par šo naudu darbinieku vai palielināt darba algas fondu mēs nevaram. No šiem līdzekļiem mēs finansējam medicīnisko atskurbtuvju ēku rekonstrukciju, sedzam izdevumus numuru sērijas «P...LT» ieviešanai. Jo šos numurus izsniedzam bez maksas. Līdztekus saviem profilakses pasākumiem meklējam iespējas izmantot šos līdzekļus mūsu sabiedrībai vajadzīgo iniciatīvu atbalstīšanai. Piemēram, esam pārskaitījuši 50 tūkstošus rubļu Latvijas Kultūras fonda «Soidolas» fondā un V. I. Lenina PSRS Bērnu fonda republikāniskajai nodaļai.

Pašlaik domājam, izmantojot šos līdzekļus, nodibināt «Latvijas PSR Iekšlietu ministrijas žūpības apkarošanas fondu», no kura paredzēts finansēt pat tādas sociāla rakstura profilakses pasākumus kā, piemēram, kinoteātru un kultūras namu rekonstrukšana un bibliotēku fondu papildināšana. Vārdu sakot, centisimies mazliet grozīt milicijas profilakses darba virzienu.

TIEM, KURI APMEKLĒ BIBLIOTĒKAS

Jaunumi

Izdevniecība «Avots» laidusi klajā PSKP CK ģenerālsekretāra M. Gorbačova runu Vissavienības IV kolhoznieku kongresā 1988. gada 23. martā — «Kooperācijas potenciālu — pārkārtošanas mērķiem».

Sērija «PSKP XXVII kongresa lēmumi un uzdevumi — tuvplānā un perspektīvā» iznākusi V. Paupa grāmata «Darba ražīgums — pamatu pamats». Grāmata liela uzmanība veltīta īpatnībām, kādas ir zinātniski tehnisko sasniegumu un labākās pieredzes ieviešanai ražošanā apstākļos, kad pastāv darba resursu deficīts, kas īpaši raksturīgs mūsu republikai, parādīti perspektīvākie zinātniski tehniskā progresa paātrināšanas virzieni. Analizējot republikas rūpniecības ražošanas pieredzi, autore parāda darba ražīguma un tehniskā progresa savstarpējo sakaru.

Izdevniecība «Avots» laidusi klajā Latvijas PSR Tieslietu ministrijas sagatavoto «Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas civilt kodeksu», kurā apkopoti oficiālie teksti ar pielikumiem, kuros ievietoti pa pantiem sistematizēti materiāli ar visiem grozījumiem, kas publicēti līdz 1987. gada 1. decembrim.

Grūti būs atrast otru problēmu, kuras risināšanā pastāvētu tik daudz atšķirīgu skolu un pieeju, kā tas ir ar personības problēmu. Par personības būtību, struktūru, sociālajām funkcijām un attīstību joprojām turpinās dedzīgas diskusijas.

Grāmata «Personības psiholoģiskā struktūra» autori V. Renģe, K. Lūsis lasītāju iepazīstina ar dažādām personības koncepcijām, ar filozofijas, psiholoģijas, psihofizioloģijas un ģenētikas atziņām, īpaši akcentējami jautājumu par bioloģiskā un so-

ciālā nozīmī cilvēka īpašību un spēju attīstībā. Izmantodami uzskatāmu ilustratīvo materiālu, autori parāda arī personības pētišanas metodes.

Grāmatas «Ābece nepilngadīgajiem» pamatā ir divi izdevumi — «Tikumības ābece» un «Pilsona ābece», kas, apvienojot vienā, papildināti un pārstrādāti. Krājumā iekļauti apraksti, padomju pedagogu, rakstnieku, zinātnieku un žurnālistu atziņas par tādiem jēdzieniem kā patriotisms, godīgums, uzticība, virsība utt. Tie sniegti alfabēta kārtībā un palīdzēs jaunajam lasītājam tikt skaidrībā par daudzām sarežģītām morāles problēmām, cels viņa politiskās kultūras līmeni.

Sērija «Tava nākamā profesija» iznākusi M. Kudapas grāmata «Tekstilrūpniecības darbinieks». Grāmata populārā veidā pastāstīta par tekstilrūpniecības un šūšanas rūpniecības darbinieku profesijām, par šo profesiju īpatnībām, darba apstākļiem, problēmām.

V. Jātņiece. «Lubānas plašumos». Šis dokumentālais apraksts veltīts II Latvijas partizānu brigādes varonīgajai cīņai un LK(b)P Madonas apriņķa pagrīdes komitejas daudzpusīgajai darbībai ienaidnieka aizmugurē 1943. — 1944. gadā. Autore emocionālo atmiņu stāstījumu, kurā ietvertas zināšanas par līdz šim mazāk pazīstamiem cīnītājiem, papildina ar arhīvu dokumentiem. Grāmata adresēta visiem, kas interesējas par mūsu tautas cīņu Lielajā Tēvijas karā.

Profesora V. Šipola grāmata «Celš uz lielo Uzvaru» parādīts milzīgais ieguldījums, ko uzvaras izcīnīšanā pār fašisma militāro bloku devusi padomju diplomātija. Dokumenti bagātīgi atklāj PSRS lomu, izveidojot un no-

stiprinot antihitlerisko koalīciju, saīsinot kara beigu termiņus, no stiprinot Lizaras rezultātus, izstrādājot pamatus tainīgām pēckara mierīgām noregulējumiem.

Krājuma «Latvijas PSR vēsture un kultūras pieminekļi» apkopota zinātniskās pētniecības un organizatoriskā darba pieredze, ko uzkrājis LPSR Zinātņu akadēmijas Vēstures institūts un Latvijas Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrība. Autori stāsta par vēstures pieminekļu aizsardzības un izmantošanas vispārīgajiem principiem, par arheoloģijas, arhitektūras, vēstures un tautas celtniecības pieminekļiem Liepājas rajonā, sniedzot gan jaunu faktu materiālu, gan arī savus priekšlikumus pieminekļu izpēti, aizsardzībā un izmantošanā.

Rakstnieka un publicista Erika Hānberga jaunajā grāmatā apkopoti izšarā cikla darbi, kuros autors turpina risināt aktuālas lauku dzīves problēmas.

Cilvēka mūsenais sapnis ir bijis iemācīties saprast dzīvnieku valodu. Tagad šo fantastisko uzdevumu risina bioakustika — zinātne par dzīvo būtnu saziņšanos ar skaņu signālu palīdzību. «Runājošie» putni, delfīnu dzirdes un balsis noslēpumi, Amazones dziedošās zivis, vilku valoda — to visu apraksta V. Morozovs grāmatā «Emociju valoda dzīvnieku un cilvēku pasaulē».

Grāmata «Kombinētās augsnes apstrādes mašīnas» aprakstītas mašīnas, kas vienlaikus veic vairākas operācijas.

Sērija «Dārkopja bibliotēka» iznākusi I. Kolvites grāmata «Sīpolu audzēšana».

Iznācis ikgadējais rakstu krājums «Latviešu tēlotāja māksla».

Iznākusi Kārļa Ievina grāmata «Putras Dauķis» 2. daļa.

Aivara Klavja stāstā «Es saucu, lai atsauktos» attēlota mūsdienīgu vidusskolas vecāko klašu audzēkņu personības un uzskatu veidošanās. Galvenā varona Armandas Jurkusa māte ir alkoholiķe, ģimenē nav neviena, kas gā-

dātu par jauniem, kas sniegtu padomu, kā dzīvot. Visas problēmas jārisina pašam. Stāsts godalgot 1986. gadā jaunatnes literatūras konkursā.

Dzejniece Olga Lisovska savu krājumu «Rīt pie dienas» sākotnēji kā atskatu uz aizvadītajām prieku un bēdu dienām — ceļu no kara un pēckara norišu iekrāsātās bērnības līdz mūsdienīgu cilvēka saspringtajām izjūtām dabā un līdzcilvēku vidū.

Ievērojamā krievu rakstnieka demokrāta A. Kuprina (1870. — 1938.) Kopoto rakstu ceturtnajā sējumā iekļauti darbi, kas sarakstīti laikā no 1906. gada līdz 1914. gadam.

Nikolaja Gorbačova romāns «Kauja» (krievu valodā) stāsta par PSRS Bruņoto Spēku mūdienu dzīvi.

Iznācis ikgadējais zinātniskās fantastikas krājums «Fantastika-87» (krievu valodā). Tajā apkopoti padomju un aizrobežu rakstnieku darbi.

Zinātniskās fantastikas almanahā «Geja» (krievu valodā) apkopotie stāsti un romāni iepazīstina lasītāju ar plašu problēmu loku, kas skar cilvēka un dabas mijiedarbību, ar jaunākajām atziņām par dzīves apstākļiem uz Zemes. Grāmata bagātīgi ilustrēta.

Norvēģu rakstnieks Trigve Gulbrandsens (1894. — 1962.) literārā pasaulē ir pazīstams ar savu vienīgo darbu — triloģiju «Un mūža meži šalc» (1933. — 1935.). Tā darbība risinās 18. gadsimta beigās un 19. gadsimta pirmajā pusē Norvēģijas ziemeļos. Darba varoņi grūtā cīņā apliecina sevi kā spēcīgus un virsīgus cilvēkus, kas dzīvo saskaņā ar dabu, kura gan izāicina, gan dod viņiem spēku un veido viņus.

I. BATARAGA,
Preiļu rajona centrālās bibliotēkas vecākā bibliogrāfe

UZMANĪBU: PIEREDZE

Veselības joslas

Liepājas tekstilizstrādājumu un galantērijas ražošanas apvienības jauno strādnieču halātus rotā simpātiska emblēma, kurā attēlota sieviete ar bērnu. Tās ir uzņēmumā neseni izveidotā «Veselības iecirkņa» saimniecības. Seit topošās māmiņas strādā pēc atvieglota režīma, ko viņām izstrādājuši mediķi.

...Trīs plašas telpas, kur ir daudz gaismas un ziedu. Divās iekārtoti nelieli cehi, kas, tiesa, nelīdzinās parastajiem cehiem. Piemēram, mēbeles izgatavotas pēc speciāliem rasējumiem, gatavās produkcijas plaukti ir zemi, lai nebūtu jāstiepjas. Sajā cehā samērā vienkāršās operācijas izpilda audējas un krāsotājas, kas uz laiku atstājušas savas ierastās darba vietas. Otrā cehā redzamas šujmašīnas. Gaisa kondicionētāji un iekārtas, kas

absorbē troksni un vibrāciju, kā arī viss interjers liecina par uzmanību pret topošajām mātēm. Atpūtas josla. Plaša telpā izvietoti speciāli trenāžieri. Pēc mediķu ieteikuma topošās mātes te var izpildīt vienkāršus vingrojumus, pasēdēt pie tējas tases, paklausīties mūziku vai vienkārši atpūties.

Jaunais iecirknis ir vēl viens pasākums apvienības izstrādātajā programmā «Veselība». Pēdējos gados te atvērts autogēnā treniņa kabinets, uzņēmuma bērnu-darzos darbojas sanatorijas un veselības nostiprināšanas grupas. Tuvākajā laikā atvērs sporta zāli. Kolektīvs plāno izveidot tieši cehos psihofiziskās atslodzes centrus.

V. GRIBOVSKA,
TASS korespondente
Liepāja

Iedzīvotāju zināšanai

Ar 1988. gada 1. jūliju izmainīti tālrunu numuri Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpildkomitejas vadošajiem darbiniekiem.

Ieteicam izdarīt attiecīgus ierakstus savās piezīmju grāmatiņās vai tālrunu abonentu sarakstos.

Preiļu rajona izpildkomitejas priekšsēdētājs — 22231 (līdz šim bija 22731), priekšsēdētāja pirmais vietnieks, rajona agrorūpnieciskās apvienības priekšsēdētājs — 22232 (bija 22056),

priekšsēdētāja vietnieks kultūras, izglītības, sporta un veselības aizsardzības jautājumos — 22233 (bija 22065), priekšsēdētāja vietnieks kapitālās celtniecības jautājumos — 22234 (bija 21410), priekšsēdētāja vietnieks, plānu komisijas priekšsēdētājs — 22235 (bija 22133), dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas apvienības direktors — 22236 (bija 22746), izpildkomitejas atbildīgais sekretārs — 22237 (bija 22165), pieņemšanas telpa dežurējošais darbinieks — 22238 (bija 22256).

Redaktors P. PIZELIS

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.
TALRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietnieki — 22154, atbildīgais sekretārs — 21769, agrorūpnieciskā kompleksa, jaunatnes dzīves un sporta nodaļas — 21759, partijas dzīves un vēstūļu nodaļas — 21996, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, gramatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

«Ленина Карогс» («Ленинское знамя»). Газета Прейльского районного комитета Коммунистической партии Латвии и районного Совета народных депутатов на латышском языке, г. Прейли, Латв. ССР. Издательство «Звайгзне», г. Рига, ул. Горького, 105.

TV VIĻŅA

30. jūnijs, 18.00 — Zinas, 18.15 — PSKP XIX Vissavienības konferences dienagrāmata, 19.00 — Dokumentāla filma «Gadsimtu aicinājums», 19.25 — Reklāma, 19.30 — PSRS čempionāts futbolā: «Zalgiris» — «Šahtjors», 2. puslaiks, 20.15 — «Panorāma». Dienas jaunumi (krievu val.), 20.50 — «Labu nakti, mazuli!» 21.00 — «Laiks», 22.00 — «Sejas». Tikšanās ar aktrisi G. Daugveti. 23.00 — Zinas.

1. jūlijs, 8.00 — «Labrīt!». 8.20 — Padomju dziesmu koncerts, 9.25 — Multiplikācijas filma, 9.55 — Dokumentāla filma «Dzimtās mājas krāsas», 10.25 — Kamermūzikas koncerts, 11.00 — PSKP XIX Vissavienības konference, 11.15 — «Sejas», 12.15 — Mākslinieki pasmaida, 12.20 — Zinas, 18.00 — Zinas, 18.15 — PSKP XIX Vissavienības konferences dienagrāmata, 19.00 — Dokumentāla filma «Ermītažas spoguļi», 19.10 — Reklāma, 19.15 — Baleta vakars, 20.00 — «Panorāma». Dienas jaunumi (krievu val.), 20.35 — «Labu nakti, mazuli!», 21.00 — «Laiks», 22.00 — Baltijas republiku studentu dziesmu un deju svētku «Gaudemus-X» atklāšana, 24.00 — Zinas, 0.10 — Mākslas filmas «Atceries mani tādu» 1. sērija.

2. jūlijs, 9.00 — Zinas, 9.15 — Koncerts, 10.00 — Civilā aizsardzība, 10.30 — Dokumentāla filma, 11.30 — Kora mūzikas koncerts, 12.00 — Nedēļas panorāma (krievu val.), 12.30 — TV konkurs bērniem «Mana pasaule», 13.00 — Mākslinieciskās pašdarbības koncerts, 13.30 — Dzeja, 14.00 — Agrorūpnieciskais komplekss: darbi un cilvēki, 15.00 — Baltijas republiku studentu dziesmu un deju svētku «Gaudemus-X» translācija, Dejas, 17.00 — Jaunatnei, 17.35 — Koncertfilma, 18.05 — Zinas, 18.20 — Multiplikācijas filma, 18.40 — J. Kupala Baltkrievijas dramatiskā teātra izrāde, 19.30 — Mākslinieciskā pasmaida, 19.35 — F. Sopena k. v. viermūzika, 20.00 — «Panorāma». Dienas jaunumi (krievu val.), 20.35 — «Labu nakti, mazuli!», 21.00 — «Laiks», 22.00 — Mākslas filma «Tēma», 23.35 — Zinas, 23.45 — Mākslas filma «Atceries mani tādu», 2. sērija.

3. jūlijs, 9.00 — Zinas, 9.15 — Svētdienas rītā, 11.15 — TV skolēniem. Mūsu valoda, 11.45 — Skolu reforma, 12.45 — Dokumentāla filma «Brīnumainie ezeri», 13.00 — Veimāras simfoniskā orķestra koncerts, 13.40 — Jūras un upju flotes darbinieku diena, 15.15 — Mākslas filma «Autoļa kazaks pa ieleju», 16.45 — Tautas mūzikas koncerts, 17.20 — Zinas, 17.35 — M-12. Jaunatnei, Baltijas republiku un Baltkrievijas žurnālistu kopīgi sagatavota pārtraide, 18.50 — Vernisāža, 19.00 — Reklāma, Kinojaunumi, 19.20 — Komponists M. K. Curjonijs, 20.00 — «Panorāma». Dienas jaunumi (krievu val.), 20.35 — «Labu nakti, mazuli!», 21.00 — «Laiks», 21.40 — Studentu svētki «Gaudemus-X» Dziesmu diena, (Videiolele raksts.) 23.40 — Zinas.

KOLHOZS «NAKOTNE» (Preiļu rajonā)

par spēkā esošajām cenām iepērk liellopus, kuri ir smagāki par 60 kilogramiem. Par dzīvniekiem, kuri ir smagāki par 150 kilogramiem, pārdod lopbarības graudus.

Dzirkstošā saule, silti jo silti Sasildī balto dzimtenes smilti!

(L. Vāczemnieks)
Izsakām līdzjūtību Olgai Vilcānei, MĀTI smiltāji izvadot. K. Marksa kolhoza valde un arodkomiteja

Kad sāpes ieelpo katra smilga un lapa un baltie bērzi asaro kapsētas kalnā, skumju brīdī esam kopā ar JURA MALNACA piederīgajiem, viņu smiltāja izvadot. Līvānu kūdras fabrikas kolektīvs

Sāp sirds, no tēva šķiroties, Kad viņa taka smilšu kalnā iet (J. Rūsiņš)

Izsakām dziļu līdzjūtību Lidiņai Pastarei, TĒVU smiltājā izvadot. Lauku feldšeri

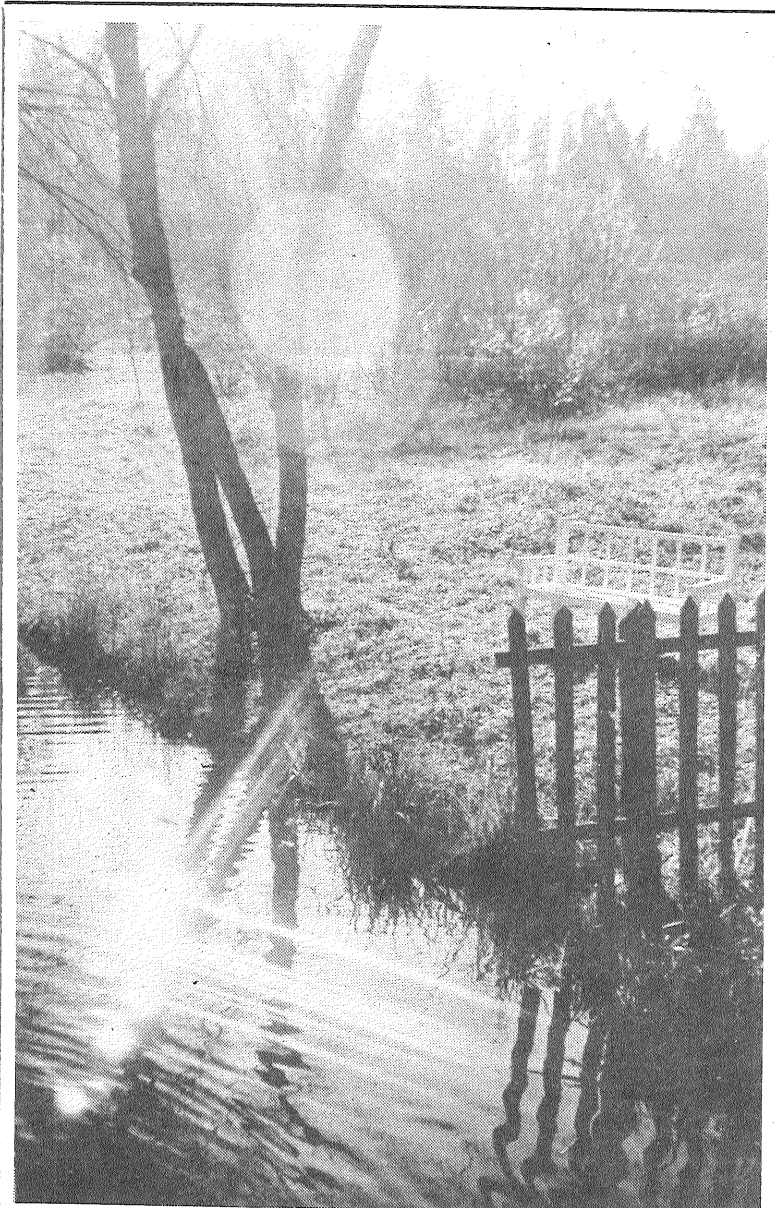
Sirmie bērzi, saciet klusi, Sveiciet tālos apvārņus! Tēva sirds ir apmirusi, Caklās rokas miera dus. (A. Veļjans)

Izsakām dziļu līdzjūtību Induļai Viksnes ģimenei, no TĒVA atvadoties. Oškalna kolhoza kolektīvs

Laikraksts iespiests Latvijas PSR Valsts izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības lietu komitejas Daugavpils tipogrāfijā 228400, Daugavpils, Valkas ielā 1. 1 nos. iespaidloksne, Ofsetiespiedums. Metiens 14284 eks. (latv. val. 10152 eks., krievu val. 4132 eks.).

Indekss 68169.

Pas. 1040.

Noskaņa. J. LIVMAŅA—TRUBIŅA fotoatīde

LEŅINA KAROGS

Laikraksts iznāk otrdienās, ceturtdienās un svētdienās latviešu un krievu valodā.